

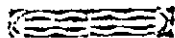
A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSEG.
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBŐL Szeredán 10. Juniusban 1789.

Tsak rövideden és homályosan —

Azt irhatjuk, hogy a' F. Tsászárnak mostani e-
géségbéli környülállásairól semmit sem irha-
tunk; mert — — — — —

Némellyek azt álitják, hogy — — — — —
— — harmadszor meg-ujjultt nyavallyáit-is meg-
előzvéen, igen frissen érzene magát, (adja Isten)
de mi semmi bizonyost nem irhatunk. — Némely
Levelek azt erőfitik, hogy a' F. Orosz Tsászárné
II-dik *Katharina*-is nagyon badgyadazó egélséggel
vólna. — F. M. L. Gróf *Vartensleben* Ur a' múlt

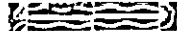

hétnek a' végén, kétség kívül nyavallyáinak jobboldalra való orvoslása végett, Bétsbe érkezett és itten vagon.

A' múlt hónapnak 25-dikén költ *Szebeni* Levél-szerink az Erdélyi Kordon egész tsendeféségbe vagon; még tsak a' *Bodza* Pfafzszus-is, hól 10 é 11-dikben számos Serge gyült vala-öszve az ellen-ségnek. — A' mi Kémjeink azt beszélik, hogy a' *Jelönitz*a folyó vize mellett *Grindnél* 48-czer Török és Tatárok vagynak öszve-gyülve, és vagy az Országokkal, vagy a' miéinkel lejendő tsatára várakoznak. — Azok a' véghetetlen panaszok, mellyek a' Oláh-országi Hertzeg *Mavroyéni* ellen, és az ő Beérokön tett kegyetlenségei ellen a' Portához érkeztenek; arra indították a' *Divánt*; hogy *Mavroyéni* Uram *Bukoréftben* fogságban tartatik, és a' Török katonáktól őriztetik; sőt némely Tudósítások az erősitik vala, hogy ezen fogságán esett bújában meg-is bolondult volna. — Az 28-dik *Máj* költ *Szebeni* Levelekben ujra ezt olvashatjuk: „Egy a' *Tertzburgi* Pfafzszusról érkezett Levél-szerint *Mavroyéni* a' Portától nem tsak arra ítéltetett, hogy a' Bojérságnak minden tavaly tett kárt meg-fizessen; hanem a' maga méltóságából-is le-vettetett, és *Bukoréftben* minden órán váratik az helyébe ujjonnan-tétetett Oláh-országi Hertzeg *Mikhdél*. — *Kimpelungában* egy-szörnyű nagy halom Török fekszik már régtől fogva; de ez magát még ez ideig tsendeféségben tartotta. Ezen *Szebeni* Leveleknek vételek után mi történt legyen nem tudatik. — Egy *Bukovinából Szutsováról* vett bizonyos tudósít is-szerint, a' felső-
ség

ség' parantsolatjára a' Khotzim körül volt hegyes Sarampokat mind ki-állák, és széllyel hányták. Az Orazok Galatzot megint ott hagyták; minthogy köfal nélkül való meg-tarthatatlan Város.

A' Horváth-orzági Táborból, a' m. h. 26-dikán egy különös Levélben az iratik, hogy a' Törökök a' magok Kémjeik által észre-vévén, hogy F. M. Baró *Laudon* tsak a' maga Népének jobb móddal való öszve-húzására várokozik, és azonnal az ostromhoz kívánna kezdeni; nem várak a' reájok való ütést, hanem mintegy 18-ezeren öszve-gyűlvén, a' mi már *Lika, Vakup, Osztrofátsz és Vihátsndl* elébb mozdúlt Szélső-vigyázatainkra ütének, és azokat vizsgálva nyomolni kényszeríték, azt a' 30 4-fszegű mért földnyi földet, mellyet tavaly Gen. *Vallis* foglalt vala-el a' Törököktől, megint vizsgálván, a' magok hajdoni határ-széleket meg erősítették és a zokra örizeteket állittanak-ki — A' *Likáner* Seregnek széleiről ugyan ezen napon ez iratik: „A' múlt hónapnak 17-dikén láttuk vala, hogy a' *Viháts* előtt fekvő Török Tábornak 4 Zászlói vagy-nak ki-függesztve. Már 19-dikre a' izüntelen jövő Sergek által ezen Tábor véghetetlen sokra szaporodván, ugyan ezen napon 3 osztályokban *Unatz, Motike* és *Babora* nevü Török Pásfusokra, mellyek a' *Likánerek* ellen leg-nevezetesebb Pásfusók, meg-indulának. Midőn ezt Obesil. *Kovátsevit* észre-vette volna, minden ki-gondalható készületeket leg-ottan meg-teve; hogy a' maga Sergével annál jobban el-lent-álhassan; sőt midőn a' Kémek által észre-vette volna, hogy az ellenségnek száma igen nagy,

Obeſter *Frölikhez* küldte, hogy hirtelenséggel segítségül jöni el-ne múlatná; de míg a' Törököknek elegendendő ellent-álló Sereg gyült volna hirtelenséggel-öfzve, 21-dikben a' Törökök a' magok útjokban már még többre nevedének, 22-dikben minden személy-vállagatás nélkül öfzve-gyűjtván az azon környékben lévő minden Keresztény Török jobbagyokat minden Személy-vállagatás nélkül magok előtt fegyver között hajták, és ezeket kényszeríték, hogy a' mi Sántzainkra és örző-házainkra ütnének. — A' mi Sántzban lévő kevés Népünk, kik csak 3 Kompánia Horvátokból állanak, egy magoknál hufszarta nagyobb Serege ellen az ellenségnek kimondhatatlan vitézséggel oltalmazták vala magokat; de előre az ellenségnek fokoságát nem tudván — csak el-bámúlának, midőn az előttük lévő véghetetlen Pogányságot szemlélik vala; kiknek számok leg-alább 15-ezerre számláltathaték. Félelmes és szivet rettentő tsata vala ez; melyben a' mi vitéz Horvátaink, mint meg-annyi Orofzlányok, ugy viaskodnak vala — mivel a' Sergeknek távol létek miatt egy hamar segítséget reményleni éppen lehetetlenek tartják vala — láták, hogy nékik a' szerezte más módod nem engedett, vagy győzni — vagy meghalni minnyájon kéntelenek. Győzedelmeskedni 3 Kompánia Horvátnak ennyi ezer ellenségen lehetetlen vala; mert így mindenik Horvátunknak leg-alább 20 Törököt kellett vala le-vágni; azért midőn szemeikkel látnák, hogy nékiek mind el-kellene veszni, el-végezék magokban, hogy a' magok életeket mennél drágábban lehet annál drágábban adják-el az ő ellenségeknek. Ezen rettenetes végső meghatározással — ezen 3 Kompániátskának edgyik része

része ki-jöve a' Sántzból, hogy a' maga ellenségivel a' líkon ütközhefsék - meg; kik olly szörnyü bátor erővel kezdének a' tsatához, hogy talám ezen 3 Kompánia meg-veri vala azt a' véghetetlen népet, ha a' töltétek olly hofzfzas tsatában el-nem fogy vala; de minekutánna minden tüzelő elzközökből ki-fogyának, mind valóságos vitézek ugy halának-meg — mint édes Hazájoknak adazati minnyájon fegyveres kézzel menének az. ő vitézül meg-hólt Eleikhez. Ezen rettentő tsata meg-esvén *Szerp* és *Klandtz* között, hát érkeznek a' mi segittsége siető Sergeink, noha későre, kik által az ellenség a' tsata piattzáról hátrálni kényszerítették. A' miénk közül el-esett 3 Kompánia, az az: 800 ember; oda számlálván a' 2 Kapitányt is *Márkus Thomlinovits* és *Rukovina Illyés* Urakat. (Ez mind a' kettő még a' 7 esztendő s háborúbéli híres vitéz vala; az első 70 esztendőn fellyül járt) a' 2 fő Hadnagyokat *Filipovits* és *Spitzel* Urakat, All-Hadnagyokat: *Kallnikh*, *Vájler*, *Schindorf* és *Rukovina* Urakat; (mely utolsó Hadnagy fia vala az elől nevezett *Rukovina* Kapitánynak) és 2 Zászló-tartókat, *Nádofevits* és *Blathkovits* Urakat. Kapitány *Szigenfeld* meg-sebesítetvén az ellenségtől el-fogatott — Midőn a' késő segittség meg-érkezett, és már a' mi maraknyi Horvátaink vitézül áldozták vólna-fel életeket 2700 Töököt találának halva a' tsata-piatzon, mind azokon kívül, kik vagy meg-sebesedtenek, vagy pedig magok Pajtásaitól el-vitettenek vala. A' vizsza menő Törökök úttyakban mindent tüzzel emésztetének-meg. Azt mondják a' mi Kémjeink, hogy ezen

ezen számos ellenségnek tzelja az'vala, hogy a' *Likai* körületbe bé-ülsenek, és az egész *Austriai Dalmáciát* el-pusztítsák; de a' mely tzeljok a' mi népiünknek vi-tézsége által el-távaztatott. — A' ki ezen Tudósítást hirtelenséggel írta, azt igéri, hogy ezen törté-netről még világosabb Tudósítást fog tenni.

Káranfebesről 25. Máj egy szöve bé-vehető Tu-dósító ezt írja: „Már 3 napoktól fogva a' Klerse Táborának egész hadi-telle itt gyült-öszve, és az elöl álló Sergek éppen Méhódiánál állanak. Ezen itten lévő szörnyü népnek számát kegyelmednek tö-kélltetesen meg-nem határozhatom, hanem azt egy átaljában erősíthetem, hogy mostonában 2 Tábor fekszik a' Bánátban; edgyik Feldm. G. Hadik alatt húzza magát Oppova-felöl Fejértemplom-felé, a' másik pedig Fegyvertármester Gróf Klerse alatt itt Káranfebesnél fekszik; a' Bánátban-é vagy Serviá-ban jönnek öszve? még tiok. A' mint mi tapasztal-juk 3 hetek alatt minden-felöl meg-mozdúlnak, és a' hadi-tüzet egyfzer'smind fogják meg-gyújtani. So-ha életemben szebb móddal el-rendelt Táborot még tsak nem-is gondolhattam, mint a' miénk, a' mi népiünknek az első Vezértől fogva az utolsó Dobo-sig jó kedve vagyon; a' nyavallyák meg-szüntenek, egészségek és frisek vagyunk; minden napi érzékeny-ségeinket a' minden-felé hangzó tábori musikák ele-venitik — és sokkal más-képpen vagyunk; mint ta-tavaly; sokkal más kedv és reménység alatt é-lünk, mint tavaly.

Külső-országai Tudósítások.

Frantziaországban a' 3 Státusnak ország-gyűlésében szüntelenül való a' zürzavar és egyenetlenség, valamint az egész Országban. A' Nemefi Rend az első gyűléskor mingyárt ki-nyilatkoztatta, hogy ő a' Parafzti, vagy köz-rendtől el-akar válni és megakarja magát különböztetni; a' Papi rendnek némely része a' Polgári rend részére hajlót, és 15 nap adatott a' Nemefi rendnek gondolkozásra, hogy az alatt magát határozza-meg: ebből megint nagyobb zenebona fog támodni. Májusnak 17-dikén *Nekkornek* házát ujra fel-prédálták: — A' *Bordeuxi* Királyi Kintstartó *Masquet* Ur 4 milliom *Livrdval* megszököt, és tsak 25 *Livra* találtatott a' Kalsába.

Londonból az iratik, hogy a' Király a' maga utobbi nyavallyája után máig-is előbbi egészségére egészfen helyre nem állott; azonban *Pitt* és a' többi Minifterek egész Europa számára ki-tsinálták a' békelséget; az az: útat mütattak erre; de ez még tsak *ens Conceptivum*.

Madritban nagy érzékenységet okozott az örög Szúltánnak halála; mivel a' Madriti Udvar igen edgyet értő állapotban el-vála. Alig érkezék-meg a' Szúltán haláláról való izenet ide, leg-ottan a' *Minifterium* minden ki-kötő helyekbe hadi-készületre ada parantsolatot, és a' már azon kívül-is nagyobb kézfen álló hajós-fergek tsak a' parantsolatra várakoznak az indulással — de merre-felé? tsak a' jó Isten tudja!

A' Lengyelek, Dánusok, és Svédok máig is mind a' régi fegyverben vagnak. Ezekről következő Levelünkben bővebben.

Utolsó jegyzések. Erdélyben Báró *Bánfi Sigmund* Ur ö Nagysága meghalálazott.

A' múlt h. 25-dikén azt írják Köfsárol: „ Tegnap előtt délutáni 6 órákor egy puskapor tsinálnak vigyázatlanságából meggyúlada az itt való pör tsináló műhely, melyben mintegy 300 fontnyi kézpuska-por lévén, ez magával edgyütt 4 személlyeket a' levegőbe repítte. Ezen véletlenül esett történet az egész Várost megrettentette, a' midőn az épületek mind megredzenének. A' 4 emberek közül 3 a' puskapor műhely kertyében, mind öfve-szaka- dozva találtatának meg; a' 4-dik pedig az ott nem mezfze lévő folyó-vizben. Következő Vásárnap mind a' 4-et edgyütt temeték-el igen nagy halotti gyülekezettel. „ Mi 400 fogoly Törököket várunk ide minden órán; kik között egynéhány nagy Basák mondatnak lenni. Ezeknek számokra a' felső Kafzárma és a' volt Franciskánusok' Klaftroma készítettet-el. — A' Szárazság egész Magyar országban és Erdélyben igen nagy; mely a' mi Olvasóink előtt éppen nem ujság. — A' Pétersburgi Udvari Ujság Levelek-szerint már a' Svédok mintegy 3000 főből álló Sereggel az Orosz Jágerekre ütettek vala Apr. 18-dikán, de semmi nevezetes tsata nem eshetett; mert a' jobb szaladók el-futottanak; ebből láthatni, hogy ezen a' részen-is töltve a' fegyver. — Következő Levelünkben nevezetes történeteket ígérünk; mert *Laudon* le-appritott egynéhány ezer Törököt — ebben az órában érkezék a' Staféta.